

INTERAKTIV TAXTA IMKONIYATLARIDAN FOYDALANISHNING O'QUV MATIVATSIYASIGA TA'SIRI

Tuychiyeva Laylo Rahmatilla qizi

Osiyo xalqaro Universiteti iqtisodiyot va pedagogika magistri.

Avezov Olmos Ravshanovich

Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18641460>

Annotatsiya. Ushbu maqolada interaktiv taxta imkoniyatlaridan foydalanishning o'quvchilarning motivatsiyasiga ta'siri tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim jarayonida interaktiv texnologiyalar o'quvchilarning bilish faolligini oshirish, darsga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish va bilimlarni ongli o'zlashtirishga xizmat qiluvchi samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Tadqiqotda interaktiv taxtaning didaktik imkoniyatlari, vizual va multimediya vositalari orqali o'quv motivatsiyasini shakllantirish, o'qituvchining pedagogik mahorati va o'quvchilarning faolligini oshirish usullari o'rganilgan. Maqola natijalari shuni ko'rsatadiki, interaktiv taxtadan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi va o'quv motivatsiyasini barqaror rivojlantirishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: Interaktiv taxta, O'quv motivatsiyasi, Pedagogik texnologiyalar, Bilish faolligi, Multimediya vositalari, Didaktik yondashuv.

Kirish

Hozirgi globalashuv va raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan sharoitda ta'lim tizimida zamonaviy axborot-kommunikatsiya vositalaridan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, o'quv jarayoniga interaktiv texnologiyalarni joriy etish ta'lim sifati va samaradorligini oshirishda asosiy omillardan biri hisoblanadi. Shu jihatdan interaktiv taxtalar bugungi kunda ta'lim muassasalarida keng qo'llanilayotgan innovatsion vositalardan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Interaktiv taxta bu o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni kuchaytiruvchi, dars jarayonini vizual, dinamik va qiziqarli tarzda tashkil etishga xizmat qiluvchi zamonaviy pedagogik vositadir. Ushbu texnologiya yordamida matn, grafik, audio va video materiallarni bir vaqtning o'zida qo'llash imkoniyati yaratiladi. Natijada o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi oshib, bilimlarni o'zlashtirish jarayoni yanada samarali kechadi. O'quv motivatsiyasi esa ta'lim jarayonining muhim psixologik komponentlaridan biri bo'lib, u o'quvchining bilim olishga bo'lgan ichki ehtiyoji, qiziqishi va faolligini ifodalaydi. Past motivatsiya o'quv jarayonida sustlikka olib kelishi mumkin bo'lsa, yuqori motivatsiya bilimlarni chuqur va ongli ravishda egallashga xizmat qiladi. Shu sababli zamonaviy ta'limda o'quv motivatsiyasini oshirish yo'llarini izlash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Interaktiv taxta imkoniyatlaridan foydalanish o'quvchilarning darsdagi faol ishtirokini ta'minlab, mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish hamda jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Bu esa o'z navbatida o'quv motivatsiyasining shakllanishi va mustahkamlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu nuqtai nazardan, mazkur maqolada interaktiv taxta imkoniyatlaridan foydalanishning o'quv motivatsiyasiga ta'siri ilmiy asosda tahlil qilinadi va uning ta'lim jarayonidagi ahamiyati yoritib beriladi.

Dolzarbligi

Bugungi kunda ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan samarali foydalanish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Zamonaviy o'quv muhitida o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularning faolligini ta'minlash hamda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan sanaladi. An'anaviy ta'lim usullari barcha o'quvchilarning ehtiyoj va qiziqishlarini to'liq qondira olmasligi sababli, innovatsion yondashuvlarga ehtiyoj tobora ortib bormoqda.

Interaktiv taxtalar ta'lim jarayonini vizual, dinamik va interfaol tarzda tashkil etish imkonini berib, o'quvchilarning bilim olish jarayonidagi ishtirokini faollashtiradi. Ayniqsa, multimediya vositalaridan foydalanish orqali murakkab mavzularni sodda va tushunarli shaklda bayon etish mumkin bo'ladi. Bu holat o'quvchilarning diqqatini jamlash, mavzuni chuqurroq anglash hamda dars jarayoniga ijobiy munosabatda bo'lishiga xizmat qiladi.

Maqsadi

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi interaktiv taxta imkoniyatlaridan foydalanishning o'quvchilarning o'quv motivatsiyasiga ta'sirini ilmiy asosda o'rganish va tahlil qilishdan iborat.

Shuningdek, ta'lim jarayonida interaktiv taxtalardan samarali foydalanish orqali o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularning bilish faolligini kuchaytirish hamda ta'lim samaradorligini yaxshilash yo'llarini aniqlash ko'zda tutiladi.

Asosiy qism

Zamonaviy ta'lim tizimida interaktiv texnologiyalarni joriy etish ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. An'anaviy ta'lim shakllarida o'quvchilar ko'proq passiv tinglovchi rolida bo'lsa, interaktiv texnologiyalar ularni faol ishtirokchiga aylantiradi. Bu jarayonda o'quvchi nafaqat tayyor bilimni qabul qiladi, balki uni mustaqil tahlil qiladi va amaliyotda qo'llaydi. Interaktiv texnologiyalar ta'lim jarayonida o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi muloqotni kuchaytiradi. Natijada dars jarayoni jonlanadi va o'quvchilarning qiziqishi ortadi. Bunday texnologiyalar o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, interaktiv yondashuvlar bilimlarni chuqur va ongli o'zlashtirishga imkon yaratadi. Ta'lim jarayonida interaktiv texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning ijodiy salohiyatini ochib beradi. Shu sababli bugungi kunda interaktiv texnologiyalar ta'lim tizimining ajralmas qismi sifatida qaralmoqda.

Interaktiv taxta zamonaviy ta'lim vositasi bo'lib, u dars jarayonini samarali va qiziqarli tashkil etishga yordam beradi. Ushbu texnologiya yordamida o'quv materiallarini turli shakllarda taqdim etish imkoniyati mavjud. Interaktiv taxta orqali matn, rasm, jadval, video va audio materiallardan bir vaqtda foydalanish mumkin. Bu holat dars mazmunini boyitadi va o'quvchilarning diqqatini jalb etadi. Interaktiv taxtaning muhim didaktik imkoniyatlaridan biri dars jarayonida real vaqt rejimida o'zgartirish va tahrirlash imkoniyatidir. O'quvchilar bevosita taxtada ishlash orqali bilimlarni mustahkamlaydi. Shuningdek, interaktiv taxta o'quvchilarning mustaqil ishlash va muammoli vaziyatlarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Didaktik jihatdan interaktiv taxta o'qituvchiga darsni rejalashtirish va tashkil etishda keng imkoniyatlar yaratadi. Natijada ta'lim jarayoni yanada samarali bo'ladi.

O'quv motivatsiyasi ta'lim jarayonining muhim psixologik va pedagogik omillaridan biri hisoblanadi. U o'quvchining bilim olishga bo'lgan ichki ehtiyoji va qiziqishini ifodalaydi.

Motivatsiya o'quvchining o'quv faoliyatidagi faolligini belgilaydi. Yuqori motivatsiyaga ega bo'lgan o'quvchi dars jarayonida faol ishtirok etadi va bilimlarni chuqurroq o'zlashtiradi.

Aksincha, motivatsiyaning pastligi o'quv jarayonida sustlikka olib keladi. Pedagogika fanida motivatsiyaning shakllantirish ta'lim samaradorligini oshirishning asosiy shartlaridan biri sifatida qaraladi. Zamonaviy ta'limda o'quv motivatsiyasini oshirish uchun innovatsion texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Interaktiv taxa ana shunday vositalardan biri bo'lib, u o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Natijada o'quv motivatsiyasi barqaror shakllanadi va rivojlanadi.

Interaktiv taxtaning ta'lim jarayonidagi samaradorligi ko'p jihatdan o'qituvchining pedagogik mahoratiga bog'liq. O'qituvchi ushbu texnologiyadan maqsadga muvofiq va o'rinli foydalana olishi zarur. Interaktiv taxtadan foydalanish faqat texnik ko'nikmalar bilan cheklanmay, didaktik yondashuvni ham talab etadi. O'qituvchi darsni oldindan puxta rejalashtirishi, interaktiv materiallarni to'g'ri tanlashi lozim. Pedagogning ijodkorligi dars jarayonining qiziqarli va mazmunli o'tishini ta'minlaydi. Interaktiv taxa orqali o'qituvchi o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda darsni tashkil etishi mumkin.

Shuningdek, o'qituvchi o'quvchilarning faolligini rag'batlantirib borishi muhimdir.

Pedagogik mahorat interaktiv taxtaning imkoniyatlarini to'liq namoyon etishga xizmat qiladi. Natijada o'quvchilarning o'quv motivatsiyasi va ta'lim samaradorligi oshadi. Interaktiv taxa o'quv motivatsiyasini shakllantirishda muhim pedagogik vosita sifatida qaraladi. Ushbu texnologiya o'quvchilarning dars jarayoniga bo'lgan qiziqishini sezilarli darajada oshiradi.

Interaktiv taxtadan foydalanilgan darslar o'quvchilar tomonidan ijobiy qabul qilinadi. Bu holat o'quv motivatsiyasining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. O'quvchilar dars jarayonida faol ishtirok etib, o'z bilimlarini namoyon qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Interaktiv mashg'ulotlar o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan ichki ehtiyojini kuchaytiradi. Shuningdek, dars jarayonining qiziqarli tashkil etilishi o'quvchilarda ijobiy emotsional holatni yuzaga keltiradi. Bu esa o'quv motivatsiyasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Natijada interaktiv taxa ta'lim jarayonining samaradorligini oshiruvchi muhim vosita sifatida e'tirof etiladi.

Xulosa

Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, interaktiv taxa imkoniyatlaridan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu texnologiya darslarni zamonaviy, vizual va interfaol tarzda tashkil etish imkonini berib, o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini sezilarli darajada kuchaytiradi. Natijada o'quvchilarning bilish faolligi ortib, bilimlarni ongli va mustahkam o'zlashtirish jarayoni ta'minlanadi. Interaktiv taxa o'quv motivatsiyasini shakllantirish va rivojlantirishda samarali pedagogik vosita sifatida namoyon bo'ladi. Multimediya va vizual materiallardan foydalanish o'quvchilarning diqqatini jamlashga yordam berib, ularning dars jarayonidagi faol ishtirokini ta'minlaydi. Bu esa o'quvchilarda bilim olishga bo'lgan ichki ehtiyoj va ijobiy munosabatning shakllanishiga olib keladi. Shuningdek, interaktiv taxtadan foydalanish o'qituvchidan yuqori pedagogik mahorat va innovatsion yondashuvni talab etadi. Darslarni puxta rejalashtirish, interaktiv metodlarni to'g'ri tanlash hamda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish ta'lim samaradorligini yanada oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, interaktiv taxa imkoniyatlaridan samarali foydalanish o'quv motivatsiyasini kuchaytirishga xizmat qilib, zamonaviy ta'lim tizimida muhim pedagogik ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduqodirov, A. A. Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish asoslari // Toshkent: Fan va texnologiya. – 2018. – pp. 5–180.
2. Jo'rayev, R. X., & Tolipov, O'. Q. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat // Toshkent: Innovatsiya. – 2019. – pp. 7–195.

3. Saidahmedov, N. S. Yangi pedagogik texnologiyalar // Toshkent: Moliya. – 2017. – pp. 6–160.
4. Qodirov, B. R. O‘quv motivatsiyasining psixologik-pedagogik asoslari // Toshkent: Universitet. – 2016. – pp. 10–165.
5. Yo‘ldoshev, J. G., & Usmonov, S. A. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etish // Toshkent: O‘qituvchi. – 2020. – pp. 8–175.
6. Roblyer, M. D., & Hughes, J. E. Integrating educational technology into teaching (8th ed.) // New York: Pearson. – 2021. – pp. 1–350.
7. Slavin, R. E. Educational psychology: Theory and practice (12th ed.) // Boston: Pearson Education. – 2018. – pp. 1–420.